

გაზეთის ღირსი		კაპონი	
თვე	მანეთი	თვე	მანეთი
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 0

ცალკე ნომერი — ერთი შუბრი.

ივერია

გაზეთის დასაგეგმად და დასაბეჭდად უნდა მიმართოს: თბილისი რედაქციას, ანალოგული ქუჩაზე, სახლი № 2, შ. ხადადგელოს საცხოვროს, გ. ლიონის პრინციპული, ცენტრალურსა და გრემურის ქუჩებზე მდებარეებს. უსაი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა გას.

1877—1887 წელიწადი

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1887 წელიწადი

საგანგებო დაბეჭდილი

„ვეფხისტყაოსანი“

მეფის ხელნაწერებთან შედარებული ტექსტით,

ნაწილად 27 მხატვრობით და მრავალ ჩუქურთმასთან ერთად ახლა-მოახლოვდება, არსებით და სხვა მართლდობით შეკრული,

მირიანის უბანი,

გამოვა ჰერმეოსის იანუარისათვის 1888 წლის.

უასი თითო ღირსია 15 მანათი.

ქალაქ გარდა განსაკუთრებით ფული ფოსტის ხარჯის კვალობაზე დაინიშნება, ვისაც ნაწილად-ნაწილად მისი ფული შემოტანა, შეუძლია ეხლავე მოაწეროს ხელი „ვეფხისტყაოსანის“ კანკლარიაში, ამ საზოგადოების მიერ, ბანკის მხარეზე, სარაგდის ახალი სახეობაში, სასახლის ქუჩაზე, ეზოში, ყოველ დღე ღირს 10 სათამაშო.

ხელის-მოაწერება უნდა შემოტანოს თითოეული არა ნაკლებ 3 მანათისა და ყოველ შემოტანაზე ცალკე ხარჯის მიღება.

გამომცემელი გიორგი ქარაიელიშვილი

ტფილისი, 10 ოქტომბერი
მას აქედ, რაც ბანი ნიკოლაძე მიემართა „Новое Общество“-ს, ამ ბუნებრივად გაბნეულ ჩვენს გაცვაბებულნი, ცუდად არ იყოს, მოწყობის თვალთ გადმოხედვა ჩვენს „ივერია“-ს. გახედვით ჩვენსა და იმისა შორის, რომ დაბნეული გავიწყობით და ჩვენს ჰერმეოსს და ჩვენს გავიწყობს ინსერტებს ხოლომდე. ახლა იტყვიან: ვინ მგ ხსენებთა... რათა ვინ? ქება თუ ძაგება ორჯერ წყალობად მისაღებია იმისათან მადლად ფარდებზედ მოაძრეულ განხილვისათან, როგორც „Новое Общество“-ს არის.

დღე-ღამე კაცმა რომ იზოღუნდა მოიცადოს და პატარას წუნი შეამჩნიოს, ცეცხლ ფეთხს წყალობად ჩართვებმა პატარას. განა ქება-კი უკველითა და უკვლავსა გულში ჩასახუტებელი? ზოგი მკვებარია, რომ სამართალი თხოვს ჰკითხოს: რად მაქვს, ვინ რა წამოღებია?

სწავა, თუ ისე აი გუზინავ ბნამ ნიკოლაძემ შემოგვარა ჩვენს „ნაკვეთის“ გამო ერთი თავისი საკუთარი ნაკვეთი, რომელსაც სახელია: ჰკითხა: Критика. Пять грузинской литературы“ და რომეცა სავ მართლად ის წუნი აქვს, რომ მეტად ბეჭდია, გაპუტებული მოკლე სათქმელი-სათვის.

გვიწუნებს ბანი ნიკოლაძე ჩვენ მიერ ცალკე წიგნად დაბეჭდილ „ნაკვეთს“ და ამბობს, რომ მკოდნე კაცი, რომელსაც გარჯისა და შრომისა არ ემინიან, სამს წილის წიგნისა ამოხვევად და დარჩებო-

და რჩეული, მშვენიერი ერთი მეოთხედი ნაწილია. ესაა-კი,—წინა და ეძებ ამ უკველ გვარ ნაკვეთს ეს მარტო-ოტეხია. ამ მარტო-ოტეხის საბუთად რამდენიმე მაკვლით მიჰყავს თავის წერილში და ნაკვეთს საბუთად-კი ერთი ნაკვეთის ჩვენებაც არ უნებები, უსათუოდ იმითა-რამ ნაკვეთს ხელის რევდა ნაკვეთს ქება ვერაფერი სასამაგონო. საქმე, ან იქნე-და იმითა-რამ ეხლანდელ დროში ქებას და მოწონებას უსათუოდ არავენ იჯერებს და ძაგება, კაცება, აბუჩად აზღებ-კი უსათუოდაც ძალიან კარგად ჰსაღებდა და გადის.

ყოველივე სტრიქონი ამ მართლად და „ნაკვეთის“, როგორც უკველი იქ, რასაც ამ ბოლოს ხანებში ბანი ნიკოლაძე წყურს, ბევრ ნაირად ჩამოიჭრება. ყველის რომ გამოკვდილი, შორს წავა და მეტიც იქნებია, იმითა-რამა: ზოგჯერ მისს საკანას ჰქვამნი ვერ მიხედვინა, ვინა და შერბის, მამოქლისა უხრცე დასაღებია“

ჩვენ გამოკვეთებით მარტო იმ ადგილს ბანი ნიკოლაძის ვგრედ წოდებულ საერთო ნაკვეთისა, ან სანაკვეთი კრიტიკისა, რომელიც ქართულს ენას შეხება. სწორედ მოგვსენთან, ამხედ მეტიც რამდენად ჩვენს ხანსა არც-კი რამ არის იმ მიზან-და „კრიტიკაში“.

აი თუნდ მაკვლით: რა სათქმელია მკოდნე კაცისათან, თუ არ ახლან-ბედაზაზედ მოლაპარაკესა-

თაც ვერ ამოაძრობ იმის გულ ჯიბლად. და ჯანი ფულსაც ვაგარდნი, კაცო, ხომ აღარავენ რას აგვადებია. მოუსულელობა რაღა ღვითს წყრომას ამით ხომ სხვებსაც ვუფუტებთ გულსა. ყველს-კი წყურებ ვუკვირან, მაშინ რომელსაც მხოლოდ ორასა თუ სამ კაცს შესტკივა ნამდილიად გული თვატრიანთის.

ქროსამად ფრანგულს უწოდებ „შაქრდენისა და მერსისა, ან სისრეკისა ვაგათს მხაილას, ზღუდელთა ტკობად მერსისა, ფერმანისა ვუქვანას, ზეგუტისა ზღურსას.“

ღალიოცა ამ სიტყვების მოქმელი: თითკი მაშინვე იცოდო, რომ ერთხელ რომდნე ორი-სამი ქართველი ითავენს ჩამაბეჭდულს საზოგადოების დაწესებას და ვისა-კი ორი ქართული ეცოდნება, აიღებს და წყურთა სიაზე ვაბარტყულს იმით სახელსება.

ჩვენ რა ამს ვამოაბთ ტფილისის ღრამბიტულ საზოგადოებაზე, იქ ქუთაისის სამეურნო საზოგადოებას ეწეის კული... არა, „ვეფხისტყაოსანი“ არა, უნდა ეწეოდნენ, თუ არის სადმე ეს საზოგადოება. აღრევე იქ-ც ერთის

ენისა ბანი ცხაგრელი სრულად უარ-ჰყოფს არამც თუ თარგმანს, მგაგვებსასაც — კი დამომონსოვის განამტკიცების და ამისათვის ცხად საბუთებზე მოჰყავს.

დაგვინებთ ჩვენ ამასაც თავი. სპეკრეველი ეს არის, რომ ბანი ნიკოლაძე ქართულს ენის ზედ-მიწვნით მკოდნე კაცის რჩიბთა გვიკინებს ენის არ ცოდნას და ვარ-უყვანს ჩვენ მიერ მხარბეულ ფრანკოსა გამო: „სიტყვანი ძველთა და ახალთა ქართველთანი“. აი რას გვიბრძანებს ჩვენ თამამ მკოდნე ქართველთანი:

По-грузински нужно сказать... „ჰგელი და ახალი ქართველთა სიტყვა“. Но по языку, искусству созданию въ прошломъ столѣтїи, но нарочито обрусуюмо грузинскому языку, слышны приверженцы старинны иншуть индога: სიტყვანი ძველთა და ახალთა ქართველთა. Въ заглавїи разбравшей брошюрѣ (напечатана въ Петербургѣ) поставлено даже „ქართველთანი“. Но это—ошибка да же и съ точки зрѣнїи Антонїи католикаса“.

გვიკვირს და გვეოცება კვირებრება ამისათან გამოკვეთებისა. ერთი განსაკუთრებული თავისება ჩვენს ენისა, იმისათან განსაკუთრებული, რომ არა გვგანის სხვა ენაში და ნამეტნავად რუსულში მოიპოვებოდაც, ის არის, რომ ნათესაობით ბრუნვებში მდგომარე განსაკუთრებული სიტყვა ისე ბრუნვებაში, თითკი პირველ დაწვრიბით სიტყვა იყოლო, პირველ განსაკუთრებულს სიტყვას მისდევს. ამ სხიბთ ჩვენს ენაში რთული, ანუ უკვად ვსტკვით, ორ-კეც ბრუნვება, რომ-

ყოფით შეადგინეს წყურთა სია, გამოკვირებს და ვაბარტყულს სახელობა მრავალთა „წარჩინებულთა“. გვერბნებოდით, ეს არის, აშენდა ქვეყანო. მაგრამ წარმოიღინებ სხალეობა: დღესაც ბეჯითად არავენ იცის, არის სადმე ეს საზოგადოება თუ არ არის.

გუშინ-წინებში კრება ჰქონდა ტფილისის სამეურნო საზოგადოებას. სხვათა შორის ჩამოვარდა ლაპარაკი ქუთაისის სამეურნო საზოგადოებაზე. ზოგი იხანდა—არსებობს ეს საზოგადოება, ზოგი-კი ამტკიცებდა, რომ იმისი სხენება არსად არისო. ბევრი აზღვრებითა ლაპარაკობდა, რომ ამას-და-ამას დავეყრებ იქურსა საზოგადოებას, მაგრამ მასებში არავენ გაგვეცაო. ყველა დასწერნი შესწუბნენ;

სულ-თქმს ბევრი ათასეს, აღწას თუ აქონსესეს. არ იცოდნენ, რა არსებდ ამდგარიყენენ. დმრთმა უშველოს ერთს წყურთაგანს, რომელსაც ცოცხად დასწერდა ქებას არსებობსო, სიტყვა იმან, — ქმე ეს იმით ვიცო, რომ როცა იქ ვაუკირებდით რამე, იმ წამზე მოგვემართენ—არა ეს გამოგვიგვიხენთ, არა ესაო; თუ არ არსებობდეს, ხომ

ფალავსონი

მართლდობა შორის

არ სხარდენ ვევათა ჩხვილსა — ვინ ეწეის ველი—განაოღენ-ჰული ნოსანნი ქუთაისში.— დავმა სერაპო თუ ურემი?—ბანი ნიკოლაძის ნაკვეთს.

27 სექტემბერს მოწვეულ იყვნენ წლიურ კრებაზე წერილი დამატებულ საზოგადოებისა, მაგრამ, როგორც მოგვსენებთ, კრება ვერ შესდგა ჩვეულებრივის მიზნისა ვადა. იმდღე, შკითხველს ეცოდნება ეს ჩვეულებრივი მიზნი. თუ მიხედვითა-რამ უტყუნდა და, მოვადგინებს: არ მოგროვდა კანონიერი რიბევი წყურთა, და ამიტომ ის ორიოდ კაცი, რომელიც ვაბარტყულ და ნაწენებ ღროზე მივიდა ნაწენებ ადგილას, ხელსაყრელი დაბრუნდა თავის სახლში. 4 ოქტომბერს-კი, როგორც მოვარდ დანიშნულ ვადაზე, რამდენ წყურთა უნდა მისულყო, კრება მიინც თავის საქმეს განიხილო. ასეც იყო. ამ დღეს უფრო კოტანი მოვიდნენ, მაგრამ მიინც კრება შესდგა და შეუდგა წლიურს ანგარიშს და კიდევ სხვა

საქმებს, რომელსაც დამოკიდებულთა ბედი ქართულ თვატრისა. მე არ გამოუღებები არც იმის ჩამოთვლას, თუ რა შეძლება ჰქონია დამატებულ საზოგადოებას, არც იმის დანახარებით შეგაწყენთ თავსა. ამიტომ რომ იმისი ნივთიერი შეძლებაც და იმისი ხარჯიც მეტად მცირე და თითქმის თვალთ დაუნახავი რამ არის, შედარებით ისეთ დიდ საქმესთან, როგორც არის თვატრი. ამ შროთი ბარაქისი მეტი არა ვთქმის-რა იმას, ვინც ამ ერთბაშევე უფლით მოახერხა და შარხანდელ საიფიტრო სეზონში ხალხს არ მოაკლო წარმოადგენი.

ჩვენ ამ ამბავზე იმითა-რამ შევექით, რომ ერთხელ კიდევ მივეთითებინა მკითხველსათვის ჩვენს ხასიათზე, ჩვენს მოქალაქეებზე ვანივთარებაზე. საზოგადოება შესდგა, თავს იღო ქვეყანის საქმე, ამოაჩინა ერთი-ორი მოთავად და ყველაფერი იმით მოახებია თავსა, თითონ-კი კაცს უკან მიიმდო და მერე ისე სამარცხნიოდ დასხლტა კისერი საქმესა, რომ წელიწადში ერთხელაც აღარ უნდა დასწერის ამხანაგების კრებას და შეიტკობს, როგორ მდგომარეობაში მისგან განხარბული საქმე. ფულს ხომ ვაგზებ-

